

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3176/2018. (V. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.V.37.542/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Czeglédy Csaba Adrián (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda, 9700 Szombathely, Szily János utca 9. 1/5.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Kvk.V.37.542/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését, a XXIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [3] 2. Az indítványozó a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 134/2018. számú határozatával országgyűlési képviselőjelölt lett.
- [4] Az NVB a 2018. március 2. napján kelt 159/2018. számú határozatában felfüggesztette az indítványozó mentelmi jogát. Az indítványozó 2018. március 5-én előzetes letartóztatásba került.
- [5] A szombathelyi székhelyű Nyugat.hu internetes újságban 2018. március 18. napján interjú jelent meg, amelyben az indítványozó – egyebek mellett – kérdésekre válaszolt mint országgyűlési képviselőjelölt, nyilatkozott a tekintetben, hogy az országgyűlési választókerületben kiket tart esélyes jelölteknek, visszalép-e vagy sem, milyen jogi lépéseket kíván tenni előzetes letartóztatása miatt.
- [6] 2018. március 20. napján a Csongrád Megyei Főügyészség fegyelmi eljárást kezdeményezett a cikk megjelenése miatt az indítványozóval szemben a Szegedi Fegyház és Börtönnél, mivel az indítványozó mint előzetesen letartóztatott engedély nélkül nyilatkozott a sajtónak.
- [7] A fegyelmi eljárás 2018. március 21. napján indult meg, az elsőfokú, fegyelmi felelősséget megállapító határozat 2018. április 9. napján született, amelyben az elsőfokú hatóság megállapította, hogy az indítványozó mint fogvatartott megszegte a sajtónyilatkozat tételével kapcsolatos, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 406. § (1)–(10) bekezdéseiben foglalt szabályokat, ezért vele szemben fegyelmi fenytésként „feddést” alkalmazott. Az indítványozó panasa alapján másod fokon eljáró Szegedi Fegyház és Börtön a 2018. április 16. napján hozott határozatában helybenhagyta az elsőfokú fegyelmi határozatot.
- [8] Ezt követően az indítványozó 2018. április 19. napján kifogást nyújtott be az NVB-hez, amelyben kérte annak megállapítását, hogy a Szegedi Fegyház és Börtön akkor, amikor vele szemben fegyelmi eljárást folytatott le és jogkövetkezmenyt alkalmazott, megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjaiban, 140–141. §-aiban, az Alaptörvény 23. cikk (1) bekezdésében, az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ogytv.) 73. § (1) bekezdésében, 74. § (1) bekezdésében, 79. § (2) bekezdésében foglaltakat. Kérte annak megállapítását is, hogy a fegyelmi ügyben hozott másodfokú határozat jogsértő, mivel meghozatalára a mentelmi jogának felfüggesztése nélkül került sor.
- [9] Az NVB a 2018. április 24. napján kelt, 962/2018. számú határozatában az indítványozó kifogását érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Döntését a Ve. 208. §-ára, 215. § d) pontjára, a Bvtv. 2. § b) pontjára, a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak fegyelmi felelősségéről szóló 14/2014. (XII. 17.) IM rendelet (a továbbiakban: IMr.) 1. § (1) bekezdés e) pontjára alapította. Indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó mentelmi joga már korábban, a 159/2018. számú határozattal felfüggesztésre került, így a mentelmi jog felfüggesztése „elhárítja a képviselőjelölti minőség jelentette akadályt a büntetőeljárás megindí-

tása, folytatása, illetve a büntetőeljárás kényszerintézkedés alkalmazása elől”, így a kényszerintézkedéssel érintett képviselőjelöltre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint bárki másra. Az NVB hangsúlyozta, hogy kifogást a választásra irányadó jogszabályi rendelkezések megsértésére alapítottan lehet előterjeszteni. Az indítványozó által sérelmezett tevékenységet jelen ügyben a Bvtv. és az IMr. alkalmazása jelentette, ezeket kívánja felülbíráltatni a Ve.-re hivatkozással. Ezek azonban nem választásra irányadó jogszabályok, és az indítványozóval mint előzetes letartóztatás alatt álló személlyel szemben kerültek alkalmazásra. Az előzőekben említett jogszabályok rendelkezéseit, továbbá az ezek alapján hozott határozatokat a választási bizottság nem vizsgálhatja felül. Önmagában a Ve. rendelkezéseire való hivatkozás nem minősíti választási ügyvé a kifogásban sérelmezett tevékenységet, mivel abból egyértelműen megállapítható, hogy nem a választási bizottságok hatáskörébe, hanem a Bvtv. és az IMr. hatálya alá tartozik.

- [10] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához az NVB döntésével szemben, amelyben az NVB határozatának megváltoztatását, és annak megállapítását kérte, hogy a másodfokú fegyelmi határozat, továbbá a képviselőjelöltként tett nyilatkozata miatt alkalmazott jogkövetkezmény sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjaiban, valamint a 140–141. §-aiban foglaltakat. Hivatkozott arra is, hogy az NVB tévesen értelmezte, alkalmazta az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) bekezdését, az Ogytv. 73. § (1) bekezdését, 74. § (1) bekezdését, valamint a 79. § (2) bekezdését. Érvelése szerint az NVB rendelkezett hatáskörrel az általa kifogásolt eljárás, továbbá határozat vonatkozásában, mivel az a választást érinti. Kifejtette, hogy a véleménynyilvánítási és a sajtóban való nyilatkozattételi joga az Alaptörvényből, a passzív választójogából fakad, ezekkel élve mint képviselőjelölt folytatott kampánytevékenységet. E jogait a törvény nem korlátozza, erre a fegyelmi ügyben eljáró szerveknek sincs jogosultsága. Az volt a jogi álláspontja, hogy kampányeszköznek, kampánytevékenységnek minősül a fegyelmi határozatokkal érintett sajtószervnek adott nyilatkozata. Az országgyűlési képviselőjelöltségi státusza a fogvatartotti jogviszonyához képest olyan speciális jogviszony, amely esetében nem a fegyelmi eljárással kapcsolatos határozatokban megjelölt jogszabályokat, hanem a Ve. rendelkezéseit kellett volna alkalmazni. Az NVB jogsértően járt el akkor, amikor kérelmének érdemi elbírálását hatáskör hiányára hivatkozva utasította el.
- [11] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem tartotta alaposnak, és egyetértett az NVB határozatában foglalt jogi állásponttal. A Kúria indoklásában kiemelte, hogy a jogerős fegyelmi határozat olyan törvények és egyéb jogszabályok alapján került meghozatalra (IMr., Bvtv.), amelyek alkalmazhatóságának bármiféle vizsgálatára a jogalkotó a Ve.-ben nem teremtett lehetőséget. A Kúria megállapította azt is, hogy az NVB iratszerűen, helyállón mutatott rá arra, hogy az indítványozó olyan eljárás, illetve döntés felülvizsgálatát kérte, amely nem tartozik a Ve. által szabályozott körbe, és arra is, hogy önmagában a Ve.-ben rögzített rendelkezések megjelölése nem adhat alapot ettől eltérő álláspont kialakítására.
- [12] 3. Az indítványozó a Kúriának az NVB – indítványozó kifogását érdemi vizsgálat nélkül elutasító – határozatát helybenhagyó végzése ellen fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mivel szerinte a végzés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését, a XXIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [13] 3.1. Az indítványozó szerint a Kúria támadott végzése sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, illetőleg az annak részkövetelményét képező indokolási kötelezettséget, mert a beadványát a Kúria érdemben nem bírálta el, valamint érdemi indokolást nem adott. Véleménye szerint a Kúria figyelmen kívül hagyta, hogy az indítványozóval mint országgyűlési képviselőjelölttel szemben a kampányidőszakban tett nyilatkozata miatt fegyelmi eljárást folytattak le, melynek eredményeként vele szemben szankciót alkalmaztak, ami szerinte felveti a választási alapelvek sérelmét. Érvei alátámasztására hivatkozik az Alkotmánybíróság több határozatára, így a 7/2013. (III. 1.) AB határozatra, valamint a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra.
- [14] 3.2. Az indítványozó szerint a Kúria végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben deklarált jogorvoslat-hoz való jogát kiüresítette. Álláspontja szerint ugyanis hiába élhetett formálisan felülvizsgálattal az NVB határozata ellen, ha a Kúria – szerinte jogszerűtlenül – hatásköre hiányát állapította meg, és beadványával, az abban a választási alapelvek sérelmére vonatkozóan előadott érveivel érdemben nem foglalkozott.
- [15] 3.3. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságnak az Alaptörvényt is alkalmaznia kellett volna, erre azonban nem került sor, a Kúria figyelmen kívül hagyta, hogy a Szegedi Fegyház és Börtön döntése sérti az indítványozó

zó passzív választójogát. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXIII. cikkéből fakadóan joga van a választói akarat befolyásolásának céljából kampánytevékenységet folytatni, és ennek részeként a sajtónak nyilatkozni. Az előzetesen fogvatartott passzív választójogát, így az abból fakadó kampánytevékenységhez fűződő jogát a Bvtv. nem korlátozza. Álláspontja szerint az NVB és a Kúria nem ismerte fel, hogy a konkrét esetben nem előzetes letartóztatotti státuszban szerepelt, hanem országgyűlési képviselőjelöltként, az előzetesen letartóztatott országgyűlési képviselőjelölt kampánytevékenységét sem a Ve., sem a Bvtv. nem korlátozza. Ebből következően szerinte – törvényi szabályozás hiányában – a konkrét esetben a kampányeszköz használatát előzetes engedélyezési eljáráshoz kötni nem lehetett volna. Az indítványozó szerint a Bvtv. bizonyos esetekben lehetővé teszi az előzetesen letartóztatott véleménynyilvánítási jogának korlátozását, azonban ez szerinte nem vonatkozik az előzetesen letartóztatott országgyűlési képviselőjelöltre. Álláspontja szerint a képviselőjelöltek közötti esélyegyenlőséget sérti, hogy az előzetes letartóztatásban levő jelöltnek előzetesen engedélyt kell kérnie a nyilatkozattételhez, ami 6 munkanapot vesz igénybe. Szerinte a választási kampányidőszak rövid időtartama nem teszi lehetővé előzetes engedélyezési eljárás lefolytatását.

- [16] Az indítványozó előadja, hogy a Szegedi Fegyház és Börtön határozata szerint a fogvatartotti jogviszony speciális jogviszony, azonban szerinte az országgyűlési képviselőjelölti státusz még speciálisabb jogviszony, így a *lex specialis derogat legi generali* elvnek megfelelően a Ve. szabályai lennének alkalmazandók.
- [17] Az indítványozó másfelől azt is hangsúlyozza alkotmányjogi panaszában, hogy a kampányidőszakban a sajtó keresi meg a képviselőjelölteket álláspontjuk kifejtése, programjuk ismertetése érdekében, és szerinte nem életszerű, hogy a sajtó egy állami szervhez forduljon a képviselőjelölt megkérdezése érdekében.
- [18] Álláspontja szerint a kampányidőszakban a választópolgároknak joga van az informálódáshoz annak érdekében, hogy megfontolt döntést hozhassanak, ennek pedig a jelölti kampánytevékenység, azon belül a sajtószervnek adott nyilatkozat az egyik eszköze. Összességében szerinte jelentős társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy az előzetesen letartóztatott országgyűlési képviselőjelölt a választókkal a sajtón keresztül kommunikálhasson.
- [19] 3.4. Az indítványozó végezetül arra is hivatkozik, hogy a Kúria döntése közvetett módon a véleménynyilvánítási szabadságát is sérti. Érvéle szerint az Alaptörvény IX. cikkéből a véleménynyilvánítás joga és ennek egyik módja, a sajtóban való nyilatkozattétel joga, míg a kampánytevékenység végzésének joga, azaz a választói akarat befolyásolására való törekvéshez fűződő jog az Alaptörvény XXIII. cikkéből, a passzív választójogból fakad. Az előzetesen fogvatartottak véleménynyilvánítására vonatkozóan a Bvtv. tartalmaz korlátozó rendelkezéseket, azonban ezeknek a rendelkezéseknek nem az a rendeltetése, hogy az előzetesen letartóztatott országgyűlési képviselőjelölt kampánytevékenységét korlátozza. A konkrét esetben az indítványozó kampányidőszakban jelöltként tett nyilatkozatát a Kúriának is ennek megfelelően, azaz a szabad véleménynyilvánítás formájaként kellett volna értelmezni.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását, a befogadás formai és tartalmi feltételeinek meglétét vizsgálta meg. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz formai és tartalmi vizsgálatát az Abtv. 27. §-a, 29–31. §-ai és az 52. § (1) és (1b) bekezdése alapján végezte el.
- [21] 4.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és a sérelmezett bírói döntést, és kifejezetten kérte annak megsemmisítését. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására vonatkozó jogosultságát igazolta.
- [22] Az Abtv. 27. §-ának a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panaszszal fordulhat a Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [23] 4.2. Az indítványozó alapvetően azt találta alaptörvény-ellenesnek és a Ve. alapelveibe ütközőnek, hogy sajtónyilatkozata miatt fegyelmi büntetésben részesült. A Bvtv. csak a legsúlyosabb fenyegetés, a büntetés-végrehajtási intézet magánelzárását kiszabó határozata ellen teszi lehetővé a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtását.

- A többi fenytés – így pl. a feddés – alkalmazása esetében a jogorvoslati lehetőség panasz formájában ugyan biztosított, azonban bírósági felülvizsgálat kezdeményezésére nincs lehetőség.
- [24] Az indítványozó a jogerős fegyelmi határozatban foglalt, általa állított alapjogsérelmet az NVB-hez benyújtott kifogással kívánta orvosoltatni.
- [25] Az NVB az indítványozó kifogását érdemi vizsgálat nélkül utasította el, rámutatva, hogy önmagában a Ve. rendelkezéseire való hivatkozás nem minősíti választási ügyé a kifogásban sérelmezett tevékenységet, mivel arról egyértelműen megállapítható, hogy nem a választási bizottságok hatáskörébe, hanem a Bvtv. és az IMr. hatálya alá tartozik.
- [26] A Kúria az NVB 962/2018. számú határozatát helybenhagyó végzésében szintén azt rögzítette, hogy hatáskör és jogosultság hiányában nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy összeegyeztethetők-e vagy sem az IMr., továbbá a Bvtv. rendelkezései az Alaptörvény és a Ve. szabályaival, és nem dönthetett a kérelmező által állított kollízió tekintetében, így nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát annak megítélése, hogy a fegyelmi eljárásra alapot adó interjú kampánytevékenységnek minősült-e vagy sem.
- [27] 4.3. A Bvtv. 406. §-a alapján – részben épp a választási alapelvek érvényesülése érdekében – az előzetesen fogvatartott jogosult sajtónyilatkozatot tenni. Az előzetesen fogvatartott a nyilatkozattétel megtagadása esetén bírósági úton kérhet jogorvoslatot.
- [28] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügyben az indítványozó nem a sajtónyilatkozata miatt, hanem a nyilatkozattételre irányuló engedély kérelmének elmulasztása miatt részesült fegyelmi büntetésben. A fegyelmi büntetést azonban sem az NVB, sem a Kúria nem jogosult felülvizsgálni.
- [29] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján jelen ügyben azt állapította meg, hogy a Kúria döntése nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást befejező döntésnek, ezért az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti törvényi feltételnek.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 7.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/784/2018.

